

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט גבוה לצדק

בג"ץ 6641/22

לפני: כבוד השופטת ע' ברון
כבוד השופט ע' גרוסקופף
כבוד השופטת ג' כנפי-שטייניץ

העותר: עמית מוזס

נ ג ד

המשיבים: 1. צבא הגנה לישראל
2. ראש המטה הכללי בצה"ל
3. ראש אגף כוח אדם בצה"ל
4. מפקד יחידת מופת בצה"ל
5. רמ"ט אכ"א בצה"ל

עתירה למתן צו על תנאי ובקשה למתן צו ביניים

בשם העותר: עו"ד ניסים נברו, עו"ד אביב מוזס
בשם המשיבים: עו"ד אילנית ביטאו

פסק-דין

השופטת ג' כנפי-שטייניץ:

1. עניינה של העתירה שלפנינו בבקשת העותר, חייל צה"ל בעת הגשת העתירה, להכיר בו כמי שמשרת בתפקיד לחימה, כך שיהא זכאי לקבל את ההטבות הכספיות והאחרות הנגזרות מכך, לרבות זכאות להצטרף לאחת מתכניות ההכשרה הטכנולוגיות ללוחמים.

2. כעולה מן העתירה והתגובה לה, העותר התגייס ביום 30.3.2020 לשירות צבאי בתפקיד לוחם בחיל התותחנים. במהלך הטירונות, עבר הכשרה של נהגי נגמ"ש (נושא גייסות משוריין), שלאחריה עודכן בעניינו ברישומי הצבא מקצוע של "לוחם נהג נגמ"ש". בסיום הטירונות, העותר הוכשר לתפקיד "לוחם ממ"ץ רקטי", ושירת בתפקיד זה החל מיום 25.7.2020. לאחר תקופה בה שירת בתפקיד האמור, הוצע לעותר לצאת לקורס מש"ק מודיעין שדה, תוך שהוסבר לו כי תפקיד זה אינו מוכר כתפקיד לחימה. בתום הקורס, ביום 27.6.2021, שובץ העותר לתפקיד מש"ק מודיעין שדה באותו גדוד תותחנים שבו שירת קודם לכן, תחת פלוגת האג"ם. החל ממועד זה, נשלל מעמדו כלוחם, והוא הפסיק לקבל תשלום "תוספת לחימה" ותנאי לוחם נוספים. לצד תפקידו של העותר כמש"ק מודיעין שדה, נעשה שימוש גם בהכשרתו כנהג נגמ"ש, והוא שימש כנהג נגמ"ש

באימונים ובתרגילים שנערכו בגדוד אחת למספר חודשים.

3. ביום 25.10.2021 הגיש העותר קבילה לנציבת קבילות החיילים (להלן: הנציבה), ובה טען כי יש להכיר בו כלוחם ולהשיב לו את כלל ההטבות הנלוות לכך, החל מן המועד שבו אלה נשללו ממנו. זאת מן הטעם שיש להכיר בתפקידו של העותר כמש"ק מודיעין שדה כתפקיד לחימה; בשל העסקתו במקצוע "לוחם נהג נגמ"ש" לצד תפקידו כמש"ק מודיעין שדה; וכן בשל אפלייתו הפסולה ביחס לחיילים אחרים בפלוגת האג"ם וביחס למפקדו הישיר, קצין המודיעין – שמבצעים את אותן משימות כמוהו, ומוכרים כלוחמים (נספח 5 לעתירה). בהמשך הגיש העותר מכתבי השלמה נוספים לקבילתו בהם פורטו הנושאים שבחינתם מתבקשת במסגרת העתירה (ראו, בין היתר, מכתביו מיום 14.11.2021 ומיום 12.12.2021, נספחים 8 ו-11 לעתירה). במקביל להגשת הקבילה, פנה העותר לגורמים צבאיים נוספים בכדי לקבל את התייחסותם לטענותיו.

4. ביום 17.8.2022 סיימה הנציבה את בירור קבילתו של העותר ושלחה לו את ממצאיה (להלן: תשובת הנציבה). הנציבה ציינה כי במסגרת קבילה קודמת המליצה לגורמים המוסמכים בצה"ל לבחון את זכאותם של מש"קי מודיעין שדה למעמד לוחם, ומשכך לא מצאה לחזור שוב על המלצתה. בנוסף, ציינה הנציבה כי מקצוע "לוחם נהג נגמ"ש" מעודכן אצל העותר כמקצוע משני, אשר העותר אינו מועסק בו דרך קבע, והיא לא רואה להתערב בעמדת הגורמים הרלוונטיים בצבא שלפיה מקצועות משניים אינם מזכים במעמד לוחם. לגבי טענת האפליה צוין, כי על פי התגובות שהתקבלו לקבילה, בפלוגת האג"ם בגדוד משרתים סמלים מבצעים ומפקדים במעמד לוחם, היות שהמקצוע המעודכן בעניינם נותר מקצוע הלחימה שאליו הוכשרו; וכן כי קיים שוני בין תפקיד מש"ק מודיעין שדה ובין תפקיד של קצין מודיעין.

5. בעקבות תשובת הנציבה, הוגשה ביום 3.10.2022 העתירה שלפנינו.

6. העותר שב בעתירתו על הטענות שהעלה בקבילה שהגיש, ולפיהן הוא זכאי למעמד לוחם, החל מן המועד שבו מעמד זה נשלל ממנו. בפי העותר שתי טענות מרכזיות: הטענה האחת היא, כי יש להכיר בו כלוחם מכיוון שגם לאחר שיבוצו לתפקיד מש"ק מודיעין שדה, הוא המשיך לשמש מעת לעת כ"לוחם נהג נגמ"ש" באימונים ובתרגילים. לעניין זה, ומטעמים שונים, נטען כי אין לקבל את ההבחנה שהוזכרה בתשובת הנציבה בין מקצוע עיקרי ובין מקצוע משני. הטענה השנייה של העותר היא, כי יש להכיר בו כלוחם בגין תפקידו כמש"ק מודיעין שדה. זאת, על רקע המלצתה של הנציבה לבחון את נושא זכאותם של מש"קי מודיעין שדה למעמד לוחם; ובשל אפלייתו

הפסולה של העותר ביחס לחיילים בתפקידים אחרים המשרתים עמו בפלוגת האג"ם, וביחס למפקדו הישיר וכלל קציני המודיעין ביחידות לוחמות – אשר מבצעים משימות דומות לאלה שמבצע העותר, ובשונה ממנו מוכרים כלוחמים.

7. המשיבים טענו בתגובתם המקדמית כי דין העתירה להידחות על הסף ולגופה, בהיעדר עילה להתערבות בית המשפט במדיניות הצבא בעניין הכרה בתפקידים בצבא כתפקידי לחימה. באשר לטענת העותר כי יש להכיר בו כלוחם בשל תפקידו כנהג נגמ"ש, נטען כי הגם שמדובר בתפקיד לחימה, העותר שימש בתפקיד זה לעיתים רחוקות ובנסיבות שאינן מבצעיות, ולפיכך פעולה זו, בתדירות שבה בוצעה ובהשוואה לעיסוקו העיקרי כמש"ק מודיעין שדה, אינה מקנה לו מעמד לוחם. באשר לטענת העותר ולפיה יש להכיר בתפקיד מש"ק מודיעין שדה כתפקיד לחימה, צוין כי לעמדת גורמי המקצוע בצבא יש להגדיר את התפקיד האמור כתפקיד "תומך לחימה מבצעי", מאחר שמאפייני התפקיד אינם עונים על הדרישות שנקבעו בהוראות הצבא לתפקיד לחימה, כפי שהובהר לעותר לפני שהסכים לצאת לקורס מש"קי מודיעין שדה. עוד נטען כי בעקבות המלצת הנציבה, ובמהלך בירור קבילתו של העותר וגם לאחר מכן, נערכו בצבא דיונים פנימיים שבהם בחנו הגורמים הרלוונטיים את הנושא, ובסופם נמצא כי אין בסיס להכיר בתפקיד זה כתפקיד לחימה. מעבר לכך, לגבי טענת האפליה שהעלה העותר, נטען כי קיים שוני רלוונטי בין תפקיד קצין המודיעין לבין תפקיד של מש"ק מודיעין שדה, וכן כי הטענה לגבי אפליה ביחס לחיילים אחרים בפלוגת האג"ם, הועלתה באופן כוללני והיא נעדרת תשתית עובדתית.

8. לצד העתירה למתן צו על תנאי, ביקש העותר גם צו ביניים אשר יורה למשיבים להכיר בו כלוחם לצורך קבלת הטבות שונות לפני מועד שחרורו מהצבא, שנקבע ליום 29.11.2022. בקשה זו נדחתה בהחלטתי מיום 27.11.2022.

9. לאחר עיון בעתירה, בתגובת המשיבים ובתשובת העותר, לרבות בנספחים שצורפו להן, באתי לכלל מסקנה כי דין העתירה להידחות בהיעדר עילה להתערבותנו.

10. כידוע, פעולתן של רשויות הצבא אינה פטורה מביקורת שיפוטית, והיא נבחנת על פי אמות המידה של המשפט הציבורי. עם זאת, מידת הריסון הננקטת, ככלל, בביקורת שיפוטית על מעשי המינהל, חלה ביתר שאת לגבי פעולתן של רשויות הצבא, ובפרט בכל הנוגע למדיניות הצבא בנושאי כוח אדם, מסגרות השירות של חייליו, ארגון המערכים המקצועיים השונים והגדרת תפקידם ומעמדם. הסיבה לכך נעוצה במשימתו כבדת המשקל של צה"ל, להגן על בטחון המדינה – אשר לשמה נדרש הצבא לשיקול דעת רחב,

בין היתר, בארגון המערכים בשורותיו וסיווגם לקטגוריות לצורך תכליות שונות. ארגון כזה מצריך ראייה מקצועית מקיפה, בקיאות באופיים של המערכים השונים והערכת תרומתם לביצוע משימות הצבא, התייחסות לשיקולים של כוח אדם, תקציבים, ועוד. הלכה מושרשת היא כי בית המשפט ייטה שלא להתערב בהחלטות הצבא בנושאים אלה, אלא במקרים חריגים של סטייה מכללי מינהל תקין, פגיעה באמות המידה של המשפט הציבורי או בכללי הצדק הטבעי (ראו: בג"ץ 9628/03 צרפתי נ' ראש אכ"א, פסקה 14 (7.3.2006); בג"ץ 7139/09 גילר נ' שר הביטחון, פסקה 32 (16.12.2010); בג"ץ 11642/05 משרקי נ' שר הביטחון, פסקה 6 (9.8.2006); בג"ץ 3630/20 טופר נ' צבא הגנה לישראל, פסקה 12 (9.7.2020)). כפי שיפורט להלן, סבורני כי ענייננו אינו נכנס בגדר אותם מקרים חריגים המצדיקים את התערבותו של בית משפט זה במדיניות רשויות הצבא ובהחלטותיהן.

11. באשר להגדרת תפקיד מש"ק מודיעין שדה שלא כתפקיד לחימה. כפי שהובהר בתגובת המשיבים, הגדרת תפקידי הלחימה בצה"ל עבור אוכלוסיית החוגרים (חיילים שאינם קצינים) בשירות חובה, מוסדרת באוגדן מקצועות הלחימה הנזכר בפקודות הצבא ונערך ומתעדכן על-ידי גורמי המקצוע בצה"ל. ייעודו של אוגדן זה הוא לסווג את התפקידים השונים בשירות הצבאי לקטגוריות השונות של תפקידי לחימה, תפקידים תומכי לחימה, תפקידים עורפיים ועוד, באופן המשפיע על תנאי השירות וההטבות הניתנות לחיילים המשרתים בתפקידים אלה. עריכת האוגדן נעשית תוך בחינה מקצועית של מאפייני התפקידים השונים והנדרש מהמשרתים בהם בשגרה ובחירום, בהתאם לאמות מידה שנקבעו, ובהתחשב גם בשיקולים הנוגעים לעידוד המוטיבציה לשירות קרבי.

לעמדת גורמי המקצוע בצבא, תפקיד מש"ק מודיעין שדה מהווה תפקיד "תומך לחימה מבצעי", כהגדרתו באוגדן מקצועות הלחימה ולפיה מדובר ב"חייל המאומן לפעול במרחב מבצעי (המשובץ בגדודי חוד בלבד) המגע תוך סיכון חייו בתפקידים עזר לפו"ש, מודיעין, מנהלה"; ואינו מהווה תפקיד של "לוחם", אשר הגדרתו באוגדן זה היא "חייל המאומן לפעול במרחב מבצעי המגע כדי לפגוע באויב, בין אם באופן ישיר ובין אם כחלק מצוות באמצעי לחימה, תוך סיכון חייו". עמדה זו מתבססת על מאפייני התפקיד של מש"ק מודיעין שדה, כפי שהוגדרו על-ידי גורמי הצבא, ובשים לב לכך שהמשרתים בתפקיד זה לא צפויים לקחת חלק פעיל בלחימה. לא מצאתי כל עילה להתערב בעמדה מקצועית זו, לא כל שכן מקום שהנושא נבחן שוב אך לאחרונה על-ידי הגורמים הרלוונטיים בצה"ל, אשר החליטו שלא לשנות מן הסיווג האמור.

12. אף אין בטענות העותר לקיומה של אפליה פסולה כדי להביא להתערבות במדיניות הצבא בהקשר זה. כפי שצוין בתשובת הנציבה והוסבר בתגובת המשיבים, קיים שוני רלוונטי בין תפקיד של מש"ק מודיעין שדה, המוגדר כתומך לחימה מבצעי; ובין תפקידו של קצין מודיעין, המוגדר כלוחם. שוני זה נוגע הן למאפייני התפקיד וההכשרה, והן לאופן הסיווג והבחינה של תפקידי החיילים לעומת תפקידי הקצינים לעניין זכאותם למעמד לוחם. כן קיים שוני רלוונטי, בין העותר המשמש כמש"ק מודיעין שדה, ובין החיילים שמשרתים לצדו בפלוגת האג"ם, שבעניינם מעודכן ברישומי הצבא מקצוע לחימה. טענתו של העותר בהקשר זה שלפיה "כולם מבצעים משימות זהות", לא בוססה כנדרש בראיות, גם לאחר עיון במסמכים הנוספים שצורפו לתשובתו.

13. באשר לטענה כי העותר זכאי להכרה כלוחם בשל עיסוקו הנוסף כנהג נגמ"ש, כמו גם לטענה להעדר בסיס לאבחנה שבין מקצוע "עיקרי" למקצוע "משני". גם נושא זה נבחן כאמור על-ידי הנציבה, אשר לאחר בירור מקיף לא מצאה לסטות מעמדתם של גורמי הצבא שלפיה עיסוק זה של העותר, במתווה שבו נעשה, אינו מזכה במעמד לוחם. המשיבים חזרו וציינו בתגובתם כי בהתחשב בתדירות הנמוכה שבה שימש העותר כנהג נגמ"ש, ובשים לב לעיסוקו העיקרי בשגרה כמש"ק מודיעין שדה, כמו גם לייעודו בחירום – אין הצדקה להכיר בו כלוחם. החלטה זו נתקבלה אפוא לאחר בחינה פרטנית של המקרה, ובהתבסס על אמות מידה רלוונטיות. לא מצאתי כי טענותיו של העותר מגלות עילה להתערבות בהחלטה זו, המבוססת על היכרותם של גורמי הצבא עם מאפייני השירות של העותר, ומערבת גם שיקולים מערכתיים רחבים יותר, בכל הנוגע לאופי השירות הצבאי המקנה מעמד של לוחם – נושא המצוי, כאמור, בליבת שיקול הדעת של רשויות הצבא.

14. טוq דבר: העתירה נדחית. לאור המסקנה האמורה, לא ראיתי להידרש לבקשת העותר לתיקון סעדי העתירה בעקבות שחרורו מצה"ל.

בנסיבות העניין, אציע כי לא ייעשה צו להוצאות.

ניתן היום, י"ח בכסלו התשפ"ג (12.12.2022).

ש ו פ ט

ש ו פ ט

ש ו פ ט